Ч. 90. Чернівці, середа дня 28. цьвітня 1909 р. Річник XXV.

Передплата на „Буковину“
платна в Чернівцях:
в Австро-Угорщині: на цілий рік 24 кор., на пів року 12 кор., на чверть року 6 кор., на місяць 2 кор.
в Росиї: на цілий рік 12 карбованців, на пів року 6 карб.
в иньших державах: на цілий рік 40 фр., на пів року 20 франків.
Для міщан і селян буде виходити „Буковина“ раз на тиждень під неділю і коштувати буде на цілий рік 4 К, на пів року 2 К, на чверть року 1 К.

Поодиноке число 10 сотиків.

Оголошеня коштують по 10 сотиків від одношпальтової стрічки або її місця дрібним друком (петіт). При кількоразових або при річних замовленях значний опуст.

БУКОВИНА

Орґан української поступової партиї на Буковині,

виходить що дня крім неділь і сьвят.

Редакция, адміністрация і експедиция „Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича число 2.
Число телефону 176.
Адрес для телеґрамів: „Буковина“, Чернівці.

В справах редакцийних можна устно порозумівати ся що дня від 10—11. рано і 2.—3. пополудни крім неділь і сьвят.
Надіслане по 40 сот. від стрічки, при частійших замовленях відповідний рабат. Рекламациї неопечатані вільні від порта. Рукописи звертає редакция лише за попередним застереженем і залученем почтової належитости.
Циркулярі яко прилоги коштують по 2, 3 і 4 сотики від штуки.
Належитостий за анонси марками почтовими не принимає ся.

Санация краєвих фінансів.

Ми подали оногді зміст розпорядку міністра скарбу до бук. краєвого виділу, з якого виходило, що великі надії на грубі доходи краю із законів п. Рнчула не сповнили ся та що край не буде „пливати в грошах“, а противно застрягне все більш і більш в болоті довгів. Наш краєвий виділ займав ся сею справою в наслідок сего розпорядку а єго фін. референт, др. Волчиньский змалював сумний стан краєвих фінансів в довгім рефераті, який ми доси не подали, бо не одержали єго.

Та критичне фінансове положенє країв стало нині загальне. Тому й піднесли ся голоси з усіх усюдів про невідрочиму конечність санациї краєвих фінансів. Міністер скарбу скликав на 24. с. м. маршалків усіх країв на нараду в тім ділі, на яку з Буковини виїхав був віцемаршалок др. Стоцкий. Міністер повідомив їх, що нині (27. с. м.) внесе в парляменті проєкт закону, який управильняє в новий спосіб датки з державного фонду до краєвих фондів і обниженє виміру реальних податків. Після сего закону краї мають і на далі зречи ся додатків до податків особисто доходових а надто зречи ся ще й краєвих додатків до податків від пива, які мають стати державними і дістати підвисшеня а то з 34 сотики на 70 сотиків. Крім того мають піднести й державний податок горівчаний. Із сих державних доходів мають краї одержати 105 мілїонів, і то половину датки після числа душ кождого краю, а по одній четвертині після того, кілько пива а взглядно горівки зужиткують в кождім краю. Після такого обчисленя припадає на Буковину державного датку **1,986·607 корон** річно. Доси припадало на Буковину:

з безпосередних податків	158.290 К
з горівчаного податку	633.495 „
з краєвого доходу від пива	230.891 „
отже разом:	1,042.676 К.

Із сего обрахунку виходить, що наш край діставав би після нового закону о 943.391 корону отже несповне мілїон корон більше як доси.

Але й се підвисшенє державного датку для нашого краю залежить від закону, який має ухвалити наш сойм (а так само і всі прочі сойми). Сей закон має містити постанови про „уложенє краєвого прелїмінара і про контролю над краєвою господаркою“. Після постанов сего закону щорічний краєвий прелїмінар треба предкладати до цїсарскої санкциї, із-за чого відпадати ме на будуче осібна санкция краєвих пожичок, краєвих додатків до податків і т. п.

Дуже важна також постанова сего нового законопроєкту, після якої не вільно соймам ухвалювати видатків п о н а д суму приходів. А як би сойм ухвалив видатки, п о н а д приходи, то мусить рівночасно ухвалити й підвисшенє безпосередних додатків до податків в такій висоті, яка потрібна, щоби покрити весь недобір.

На остаток проєкт сего закону настановляє контрольну комісию краєвих фінансів, яка має наглядати краєву господарку. До сеї комісиї не сьміють належати посли анї урядники краєві.

Із сих головних постанов нового закону бачимо, що держава забирає ся остро наглядати фінансову господарку країв і хоче приневолити їх до ощадности. Після сего закону посли будуть мусіли числити ся з кождим сотиком видатків, бо кождий недобір мусіли-б покривати підвисшенєм тягарів податників, себто підвисшенєм додатків до податків, чого панове виборці, розумієся, не люблять і напевно потягати муть панів послів до відповіди.

Пожадана також і контроля над краєвою господаркою, бо зробить конець неузасадненій гойности, соймів і поодиноких послів, на яку і в нас не без причини нарікають.

Але будуча ощадність краю відібє ся безперечно некористно і на загальнім поступі, який особливо у нашім краю ще так дуже конечний на всїх а всїх полях культури, що нераз дуже трудно буде пояснити непросьвіченим а надто ще й бідним виборцям, яким ще на довго кожде і найменьше підвисшенє податків хоч би на найпильнійші потреби культурні буде немиле, бо нема єго відки взяти, хоч без гроший нема культури а без культури нема гроша...

Ювилейні збори просьвітно-економічного тов. „Руска Бесїда“ в Чернівцях з дня 18-го цьвітня 1909-го року.

(*Конець*).

Збори приступають до 3. точки порядку дневного: „Вибір голови“.

На запитанє формальне Дра Кордуби, чому виділ поставив на порядку дневнім відділньо вибір голови і вибір нового виділу заявляє голова, що се поступоване годить ся з приписама статутів. Др. Кордуба вносить, щоби вибори відбули ся картками. Дир. К. Данилюк ставить противний внесок, щоби так вибір голови як і вибір виділу відбув ся задля браку часу через аклямацию. Сей внесок принято великою більшостию голосів.

Голова перериває збори на 5 мінут, щоби можна порозуміти ся в справі вибору нового виділу.

По перерві голова отворяє збори і передає провід зборів др-ови Стоцкому просячи заразом, щоби збори застановили ся добре над вибором

Филї моря і любови.

Траґедия на пять дїй **Франца Ґрільпарцера**.
(Переклад П. Карманьского).

(*Дальше*).

ГЕРО. Як? ні?
МАТИ. По многих злиднях він,
На більше горе нам, покинув нас,
Оставив жінку, що слїзми впивалась,
Й пішов у сьвіт з такими, як він сам,
Пішов в далекий край, пригод шукати.
Судном, чи кінно? Хто се може знати?
ГЕРО. Його нема вже там? Тим радше
Вернула-б я домів, коли се знаю!
Так що-ж! Нема його, є сотня других,
З такою вдачю, з дикими гонами;
З чолом, узброєним в зьвірячу хіть,
Що бідне в думку, тим богатше в пристрасть;
Що звикли пхати ся скверними руками
У тихе царство праведних думок
Де кільчать пляни і ростуть і спіють,
На теплім сонци божого проміня;
Вкрадатись там і скверно руйнувати,
Без змислу, сліпо, дикою рукою.
І між таких ти хочеш мене дати?
А може ще —?
МАТИ. Чому тобі скривати?
Знай, жінці щастє з мужом лиш найти.
ГЕРО. Говориш, мамо, і не червонієш?
Так? А боїш ся зору того мужа,
Твойого мужа й пана? давиш слово.
Мовчиш і шепчеш, хоч у праві ти?
Хоч ти мудрійша і у всьому лїпша?
Та ще говориш сї слова менї?
БАТЬКО (*в глубині*).
Злїтає мати, глянь!
МАТИ. Біда менї!
Взяли менї мою дитину добру,
Забрали серце самолюбним словом
Й воно затвердло на мої закляття
Й нехтує слово близької кервою!
ГЕРО (*відступає від неї*).
Та я бажаю з ясними думками
Тут при престолї й нані дні вести;
Служити правдї не тому, що кажуть,
Тому, що в правді бачу свій закон;
Й ніхто не сьміє менї зрабувати — (*з притиском*)
І дійсно!
РАБ (*щоб глубині стоїть на лавочці і перешукує корч*).
А!
ГЕРО (*оглядаючись*). Се що?
МАТИ. Не бачиш, що?
Невинних, бідних напастують птиць
І забирають їх з гнїзда. Ось так
Беруть дитину мамі, серце серцю,
І грають ся. О горе, горе! біль!
ГЕРО. Дрожиш? блїда?
МАТИ. О бачу я
Мою судьбу.
ЖРЕЦЬ (*до наймита, що поклав в кіш гнїздо, в якому видко силячого голуба*).
Іди з тим проч
(*Наймит іде*).
ГЕРО. Стрівай, постав, коли сї болить.
Дай, кажу! (*Відбирає наймитови кошик*).
Бідна пташко, чом дрожиш?
Глянь, мамо, ось живе. (*Гладить голуба*).
Боїш ся, пташко?
(*Сідає на степени статуї на переді, з лїва, з кошиком в руцї і піднимаючи голуба, заохочує його до лету, то знов приглядаєсь йому з усїх боків*).
ЖРЕЦЬ (*до наймита*).
Се що? Чи ти не чув?
(*Наймит показує оправдуючо на Геро*).
ЖРЕЦЬ (*приступає до неї*) Чи ти тут перший день?
Не відомі тобі тутешні постанови?
МАТИ (*стоїть на переді, з правого боку*).
Кровавить ся душа! Який болючий образ!
ЖРЕЦЬ (*звертаєсь ся до неї зі словама*).
Так слухай же і ти! Слаба істото,
По що ти тут прийшла мішати діло?
Й дивуєш ся, хоч відаєш про се,
Сьвятим звичаям божої сьвятинї?
Ніякий птах не має тут гнїзда,

свого будучого провідника та не вибирали бесідники наново бо він „вже відслужив свою капітуляцию“, будучи поверх 30 літ виділовим „Бесіди“.

Коли інсп. Попович опустив салю нарад, председатель проф. др. Стоцкий уділяє слово проф. Іванови Радомскому, який вносить, щоби на голову товариства вибрано пана інспектора кравевого О. Поповича. Внесок принято і при контрапробі одноголосної серед рясних оплесків.

Др. Стоцкий бажає голові як-найліпших успіхів в дальшій праці над розвитком сего товариства, щоби Русини могли як найкрасше відсьвяткувати і 50-літний ювилей „Руської Бесіди“.

Нововибраний голова перебирає наново провід зборів і дякує за довіре, яке збори доказали єго вибором і просить, щоби вибрали ще єму і щирих помічників.

4. Вибір головного виділу. Голові предложено дві лісти а именно: 1. ліста: Виділові, інсп. Олександер Купчанко, др. Смаль-Стоцкий, уч. Іван Радомский, уч. Казимір Петращук, проф. о. Евген Семака, уч. Опанас Руснак, др. Лев. Когут, проф. Теофіль Бриндзан, проф. др. Мирон Кордуба, проф. Роман Цегельский. Заступники: уч. Юрий Кавуля, уч. Олександер Левицкий, уч. Олександер Кисилиця, лікар др. Володимир Гузар, інж. Гриць Герасимович. 2. ліста Виділові: др. М. Кордуба др. Лев. Когут, др. Бурачиньский, Г. Гордий, І. Попович, Г. Гарасамович, Сьв. Лакуста, Юр. Сербинюк, Ом. Іваницкий, Ол. Левицкий, заступники: Ю. Дробот, Двор. Лисан, К Майданьский Лесь Кисилиця, Іля Думка.

Перша ліста перейшла великою більшостию голосів.

5. Внески головного виділу, зборів філіяльних і членів товариства.

Голова предкладає зборам іменем головного виділу внесок на іменоване двох почетних членів, які богато заслужили ся около товариства, себто найстаршого члена „Бесіди“ пана учителя Опанаса Руснака який є членом тов. вже 35 літ і о. Евгена Семаку, який кілька літ редаґував видання тов. зовсім безкористно. Збори приняли внесок серед гучних оплесків.

В имени виділу черновецкої філії „Руської Бесіди“ ставить др. М. Кордуба внесок, щоби головний виділ застановив ся над тим, чи не годилось би змінити імя товариства на „Просьвіта“ тим більше, що всї подібні товариства на цілій українській териториї носять також назву „Просьвіта“.

Сей внесок підпирають панове Модест Левіцкий і д. Стрийский.

Др. Стоцкий заявляє, що власне з приводу статї п. Стрийского, поміщеній в „Буковині“, виділ застановляв ся над сею справою докладно і прийшов до того переконаня, що така зміна була би непрактична. Треба би зараз, щоби читальні подали нові статути до правительства, що коштувало би до 600 кор. Окрім того се товариство є найстарше з всїх і перебуло вже 40 літ з старою назвою, то може лишити ся і на дальше з тим самим именем тим більше, що не в тім вага, як яке товариство називає ся, а в тім, що воно робить. Впрочім не противить ся внескови, щоби виділ ще раз розібрав сю справу. Внесок принято.

Д. Стрийский ставить внесок, щоби виставляти всїм членам грамоти. Принято.

Голова заявляє, що товариство постарало для селян ся о карти до руского театру, який тепер перебуває в Чернівцях. Представлене має відбути ся о 3-ій год. Виставляє ся штуку: „Сватане на Гончарівці“. Карти на се представлене може кождий селянин набути в другій комнаті.

Дальше читає голова привітні письма і телеґрами, які наспіли на єго руки з ріжних сторін.

Зі Львова:

Сьвітлий комітет ювилею товар. „Руска Бесіда“ в Чернівцях!

Перед двайцять кількома роками бувем в Буковині сьвідком того, як „Руска Бесіда“ в Чернівцях покинула московскі темні й нуждені шляхи і як зачала вести буковиньский руский нарід до сьвітла, до добробуту, до свободи. Честь їй за то! Нехай „Руска Бесіда“ в Чернівцях діжде ся свою працею тої хвилї, коли в Буковині анї одного Русина анї Русинки, щоби не була письменною, маючою й сьвідомою своїх народних і політичних прав. *Тимко Ревакович,* почесний член „Руської Бесіди“ в Чернівцях.

Зі Старої-Жучки:

До хвального заряду товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях.

З нагоди 40-літного ювилею хв. товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях шлю щирий привіт і бажаю, щоб плоди сего товариства зросли сторицею і видали найкращі плоди для нашого ще бідного і темного руского народу.

Ся найважнїйша руска інституция не може лише тому поспішити скорійше в своїй праці і зайтим успішнійше піднести просьвіту і добробут руского народу, бо не посїдає більших грошевих фондів. По моїй думці дало бись поспішно сим хв. товариством почате діло тоді удосконалити, коли би руский загал піддержав єго материяльно і морально. Так вже оно є, що хто хоче, то не може, а хто може, то не хоче!

Позаяк я тепер не можу интензивно сю мою гадку підперти, хоть як сего бажаю, то постановив я кріпко, зробити початок хоть на будуче, і заявляю, **що на видаване поучаючих книжочок для нашого народа призначую як леґат з мої асекурациї 500 корон. Сю грамоту передам хв. товариству, коли поверне п. нотар Дрогомирецкий до свого уряду.**

Кланяюсь і бажаю, щоби се сьвітле товариство могло при сьвяткованю свого 40-літного ювилею повеличати ся сторицею кращими успіхами як до тепер. — З глубоким поважанєм: *Дарій Пігуляк,* надучитель.

З Вайсер Гірш (коло Дрездина):

Витаймо щиро ювилейні збори. Най жваво ширить ся просьвіта в краю! — *Братя Семаки.*

З Горошівців:

Жива душа поетова сьвятая, жива в сьвятих своїх річах і ми читаючи оживаєм і чуєм Бога в небесах. — *Рускі товариства в Горошівцях.*

З Прилипча:

Сороклітнїй культурній роботї честь і слава.— *Калинюк.*

Сї телеґрами приняли зібрані гучними оплесками, особливож щире письмо п. надучителя Д. Пігуляка разом з єго щедрим подарунком. Дай Боже, щоби єго слїдом пішли і инші заможнїйші Русини, а тоді наш культурний розвиток запевнений!

Наконець вильосовано 50 добірних книжок між присутних членів. Подаровано також всїм читальням, Січам і Касам, які прислали на збори своїх відпоручників, по кілька гарних книжок, замовлених з книгарнї товариства имени Шевченка. Разом роздаровано зо 250 книжок вартости поверх 200 К, а то буде красна памятка для всїх тих членів, що взяли участь 40-літних ювилейних зборах товариства „Руска Бесіда“. З очевидним задоволенем люди опускали салю зборів бачучи, що помимо всяких недостатків і перепон в нашій роботї ми таки за 40 літ поступили значно наперед.

По зборах удало ся богато селян і інтеліґенциї до руского театру, щоби налюбувати ся рідним словом і сьпівом, і з піднесеним духом відтак повернути домів.

З внутрішних справ.

Про обструкцию в парляменті написав посол Будзиновский в „Ділї“ ряд статей, які кінчить по докладнім умотивованю ось як:

„Кожда „обструкция“, чужа чи наша, вирве з нашого тїла национального кусень мяса, уточить нам порцию крови — в користь підвавельского смока. Як наївно, як сьмішно виглядає менї тепер бомбастичний і впрочім переконуючий арґумент за обструкцийною тактикою: „ворогови, аби нас бояв ся, треба показати зуби!...“ Дурний той пес, що показує зуби — на те, щоби йому їх вибили! До таких концесий коштом Русинів, якими обсипали Поляків правительства Бека і Бінерта, правительства не будуть змушені тілько тоді, коли не будуть потребували купувати для своїх предложень більшости двох третин. Се стане ся тілько тоді, коли буде неможлива обструкция при помочи наглих внесень. Як настануть нормальні парляментарні звичаї, як парлямент стане ухвалювати звичайною більшостию, тоді правительство майже ніколи не буде змушене дбати о голоси польского кола (всього несповна 14% палати) і воно вже не так буде гороїжитись.

Сим я міг би закінчити мою арґументацию проти обструкцийної тактики наглими внесенями (инша обструкция тепер неможлива) яко тактики сторонництва крайно опозицийного. Однак клич „обструкция“ так увійшов в кров і кости нашої суспільности, що мушу відповісти також на инші арґументи за обструкцию. Лише наївний „добродій“ М. П. з „Громадського Голосу“ може думати, що руска обструкция годна звалити правительство. З усего, доси мною сказаного, виходить, що ні. Але, як би звалила? — То прийде нове, по нім знов нове і т. д. все нове правительство, так само нам вороже, як звалене. Так мусить бути, бо як би яке нове правительство стануло по нашій стороні, то його звалять Поляки еще скорше, ніж ми. Впрочім не о звалене правительства анї цілого ряду правительств повинно розходити ся опозицийній політиці руській. Звалене правительства може для нас мати тілько тоді реальну користь, коли змінять всю свою систему в трактованю галицьких справ) ті чинники в державі, котрі творять міністерства і котрі дають напрям політиці правительств. Не сама обструкция анї навіть крайна опозиция руских послів, але немила і небезпечна для держави „обструкция“ народних мас, насліджована і відповідно інтерпретована нашими репрезентами в парляменті, зможе вилічити міродатні чинники держави з їх польского шовінізму, зможе нагнути, не тілько керманичів держави до рівномірного трактованя обох наций Галичини, але і Поляків до залишеня дальшої насильної польонізациї руского краю при помочи австрийского жандарма.“

Социяльне забезпечене.

Відень, 27. цьвітня. (Кб.) В комісиї социяльного забезпеченя підніс посол др. Ончул, що число обовязаних до забезпеченя мусить покривати ся з числом потребуючих забезпеченя, куди належать також независимі з малим доходом. Забезпечене повинно бути розширене і на тих, які не можуть заробляти. Забезпечені независимі господарі східних країв Австро-Угорщини не є в станї відповісти жаданим вимогам закона. Повітовим властям повинно ся побіч забезпеченя слабих передати справа також социяльного забезпеченя. Посол Ліхт жадає, щоби перед ухвалою сего закона вислухано заступництво інтересів і утворено повітові уряди забезпеченя як першу інстанцию, дотичні краєві уряди з вибраною президиєю як другу інстанцию і державні уряди забезпеченя як найвисшу інстанцию.

Димисия угорского кабінету.

Будапешт, 26. цьвітня. (Кб.) Палата послів. Президент міністрів др. Векерле заявив, що правительство димісионує изза того, що австрийске правительство відкинуло проект банковий і тим взяло угорскому можливість в порозуміню поступати в справі банковій. Тому просить палату,

---

Не сьміють воркувать голубки в гаю;
І тут на вяз не пнеть ся виноград,
Усе, що в парі, в домі сім не знане,
І сей піддасть ся днесь такій судьбі.
ГЕРО (*гладить голубку*).
О бідна пташко, що за спір про нас!
ЖРЕЦЬ. Для тебе се страшне і ти дрожиш?
Що-ж? Хочеш, що-б ішла? Бери її!
Нащо богині ти й твоє дитя?
Не молять ся тут земній Афродіті,
Що сковує людий, як пару скотів;
А тій небес, що вийшла з піни моря,
Що лучить ум, та наших змислів ні,
Праматери любови всїх істот,
Безплодній, бо сама для себе плід,
Небесній, бо зійшла з небес на землю.
Нащо богині ти й твоє дитя?
Іди, корись їй в своїй нищеті,
В якій кохаєш ся, собі самій на муку;
Віддай її на дівку за раба,
Візьми їй ясний шлях і власну ціль,
Їй, що одна з скупого свого роду,
Собоє є і сьвітом і єством.
Однак ти хочеш, можна; що-ж? бери!
Ти прецінь мати! Геро, ну іди!
Ти женщина, а кличе глупота.

(*Дальше буде.*)

щоби ся відрочила своі засїданя аж до вияснення політичного положеня.

Справа димісиї на нарадї сторонництв.

Будапешт, 27. цьвітня. (Кб.) На конференції партиї независимости Кошут заявив, що подає ся в димісию, і мотивує еї. По довшій дебатї висказано йому повне довіре як також бажане, щоби кризу в такий спосіб усунути, який відповідав би конституциї і законам Угорщини. Так само подав президент мінїстрів на конференції конституцийної партиї причини своєї димісиї і дякував партиї за прихильність, з якою до него відносила ся. Андраші заявив, що було-би шкідливим, коли би на місце сеї утворила ся иньша партия більшости. Вкінци ухвалено др. Векерльови votum довіря, на чім конференция скінчила ся.

Посол Василько про тактику укр. парляментарного клюбу.

Як ми передше доносили, віденські часописи розповсюднили вістку, що парляментарний український клюб змінить свою тактику зглядом правительства. Однак посол Василько заявляє нам, що се звичайна вигадка і що не може бути жадної бесїди про якусь зміну тактики укр. клюбу. Клюб задумує вже завтра поставити два наглі внески.

Заграничний огляд.

Напружене в Туреччинї.

Все у руках Молодотурків. Вповників спіймано, залогу Їлдизу усунено цїлковито, а рішучого кроку зі сторони війска ще й доси нема. Вискази провідників війска не дають нїчого позитивного, национальна рада, яка перед занятєм Царгороду війском молодотурецким 150 голосами ухвалила детронїзацию султана, тепер відрочує се питанє все на пізнїйше, шукаючи цїлковитої підстави до обрад над сим. Видко, провідники милодотурецкого війска вистерігають ся уживаня за острих средств у переведеню в житє своїх домагань та хотять повести справу так, щоби не підкопувати своєї теперішної могучости в державі, хотяй прості вояки не задоволені тим, нетерпеливлять ся і хотять доконати того, задля чого їх ведено на столицю.

Утеча залоги Їлдизу.

Царгород, 27. цьвітня. (Кб.) Як доносять з ріжних жерел, більша часть залоги султаньского двору утїкла передвчера в ночи. Погоня за утїкачами триває дальше.

Спокій в столицї.

Царгород, 17. цьвітня. (Кб.) Вчера відбула ся у великого везира рада мінїстерска. Арештовано чимало реакционерів. Здаєть ся, що сеї ночи панував цїлковитий супокій. Сегоднїшна нїчна стрілянина була звернена проти тих вояків, що утїкали кораблями. Великий везир покинув вчера Їлдиз. „Turquie" доносить, що ґенеральний адютант, маршал Шакір поповнив самовбийство.

Национальна рада про димісию кабінету.

Царгород, 27. цьвітня. (Кб.) Сегоднїшнє засїданє национальної ради тревало одну годину. Обговорювано заяви депутатів ізза повідомленя великого везира в справі димісиї цїлого кабінету і ухвалено завізвати мінїстерство, щоби оно остало дальше при кермі держави.

Ухвалено також продовжати дальше засїданя национальної ради. Як заявляє один з депутатів, не означено ще доси цїлковито підстави для обради над питанєм детронїзациї султана. Вчера і сегодня відвели солуньскі вояки кілка сот осіб, які належать до прислуги у Їлдизї. Новійші вісти, що султана нема у Їлдизї, неправдиві. Замітне, що сегодня розпродувано в Стамбулї образки престолонаслїдника Решада як також ріжні піснї про свободу. Ходять слухи, що на вчерашнім тайним засїданю национальної ради повідомлено, що султан висказав Шевкетови свое задоволене. Порту, яка замкнена від суботи, знову отворено.

Цїлковите занятє Їлдизу.

Царгрод, 17. цьвітня (Кб.) Около полудня довершено занятє Їлдизу чотирма батальонами. По полудни почато відводити спійманих жовнірів, адютантів, евнухів і т. п. Вояки і цивільні збиткували деяких спійманих.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 27. цьвітня 1909.

Календар. Середа 28. (15.) Аристарха, рим. Віталія М. Схід сонця 4 год. 44 мін., захід 7 год. 12 мін. — Четвер 29. (16.) Ірини, Агапія, рим. Петра М. Схід сонця 4 год. 42 мін., захід 7 год. 13 мін.

За наші права треба нам постояти! Нотатка поміщена під сим написом у вчерашнім числі „Буковини" полягає після нашої інформациї з компетентного жерела на хибній підставі, бо на Буковинї покищо ц. к. уряди обовязані тільки приймати письма в краєвих мовах, себто в руській, волоскій і нїмецкій, але **не** обовязані відповідати в иньшій мові як по нїмецки. Тому й кождий обовязаний приймати завізваня, вироки і т. п. письма урядові в нїмецкій мові, але має право відповідати на них по руски чи по волоски. Тому й наші товариства мусять приймати нїмецкі письма, инакше можуть наразити ся на кари, але відповіди ба і всї письма до будь якого уряду повинні не тільки наші товариства але й усї наші люди писати лише по руски, отже так само й щорічні викази про стан наших товариств, про збори, віча і т. д. Що треба робити, аби й уряди вживали нашої мови в письмах своїх, про се напишемо иньшим разом, бо се річ важна, але й трудна, яка вимагає більших заходів, котрі годї нам далї зволїкати а треба піднати широку акцию в тім преважнім для нас дїлї.

Баламутство. „Czern. Tagblatt" подає за „Gazet-ою Polsk-ою" таку цїкаву вістку: На зборах перед кількома днями, які скликали студенти нашого університету і на яких занято становище супроти квестиї руского університету, ухвалено слїдуючі резолюциї: 1. Жадаємо заведеня російської мови у всїх народних і середних школах Буковини і Галичини. 2. Дальше жадаємо заложеня російского університету в „прикарпатській Україні". 3. Доки останний увійде в житє, треба на університетах в Чернівцях і Львові завести катедри російскої мови, літератури, історії і права. Завзиваємо руских парляментарних послів, щоби доложили старань в цїли признаня в Австриї російскої мови. Тутешна нїмецка преса звикла з „дневникарского обовязку" подавати своїм читачам вісти ма терялл без розбору, не зважаючи на те, що тим ширить ся баламутство. От як тепер, донесено про якісь збори за „Gazet-ою Polsk-ою", з якої хибно переведено дотичну вістку. І от вийшло таке, що нїби були збори руских (ruthenische) студентів, застановляли ся над справою руского (ruthenische) університету і жадали заведеня російської мови (russische Sprache), заложеня російского університету (russische Universität) „in der hinterkarpatischen Ukraine". Вкінци звертають ся із апельом до руских (ruthenische) послів. Не знаємо, чи автор тої новинки в „Tagblatt-ї" вже такий крайний невіжа, що єму таке писанє не видало ся таки в першій хвили льоґічною нісенїтницею, чи може се свідома злоба. З кругів руских студентів доносять нам, що ніяких зборів з такою цїлию не було. Знаємо лише, що кацапскі юноші з „Карпата", — а є їх там чотирі трохи більше як два — скликали ся і ухвалили — комунїкат до своєї преси з наведеними резолюциями. А се студенти не рускі, але, як вони себе самі зовуть, російско национальні russisch national. Не дивуємось цїлком ред. „Tagbl."

Мончаловского засуджено. В суботу закінчила ся розправа проти Ярослава Мончаловского, обжалованого за шпіонованє в користь Росиї. Військові знатоки заявили на розправі, що як би нарис фортифікаций з коментарем дістав ся в руки чужої держави, то се було би для нашої держави великою моральною і матеріяльною шкодою. Розправа виявила вповні шпіонованє Мончаловского в користь Росиї, а трибунал засудив его на 3 місяцї звичайної вязницї з постом що 14 днів і на поношенє коштів процесу. Мончаловский боронив ся дуже нездарно, лїкарі зазначили в своїх ореченях, що Мончаловский чоловік дуже малої інтелїґенциї, і з тої причини кара випала така незначна.

Оповістки, іменованя і т. п.

Відзначенє. Цїсар відзначив віцепрезидента ради культури краєвої Антона Лукашевича хрестом желїзної корони III. кляси.

Перенесеня. Гр. ор. кооператора Ізидора Завадюка перенесено як адмінїстратора парохиї з Монастир-Гумори до Ілїшешт, кооператора Евгена Жанковского з Глїбокої до Ілїшешт, кооператора Семена Релї з Мігучен до Глїбокої а гр. ор. адмінїстратора парохиї Никодима Стефуряка з Уйдешт до Монастир-Гумори.

Із штуки і лїтератури.

З українського театру. В недїлю 25. с. м. мала наша публіка нагоду побачити на сценї комедию нашого славного драматурґа Карпенка-Карого „Сута". Яка се штука жива та повна сцен, що в нашім житю так часто повторяють ся як під сільскою стріхою так і в сальонах деяких панів, що мозольною працею своїх батьків добили ся чиновництва та поріднивши ся з панами, стидають ся своїх родичів-мужиків або затаюють своє мужицке походженє, хотяй частенько звертають ся до тих мужиків о матеріяльну поміч! Така роля учителя ґімназиї Михайла Варилченка припала д. Стадникови, який з незвичайною вдатностию відограв еї. Не вичисляючи роль одну за другою, можемо сказати загально, що найважнїйші ролї випали дуже добре. Особливо треба згадати гру п-ї Осиповичевої, п-ї Рубчакової, д. Рубчака, д. Шевченка, д. Юрчака, д. Островского, п-ї Петровичевої, д. Петровича і д. Коханенка. Загальне враженє дуже корисне і треба признати, що доложено довольї стараня, щоби така гарна, а проймаюча душу комедия (а радше траґедия в житю такої інтелїґенциї, що цурає ся простого сіряка на батьку) випала гідно на сценї. І наша публика не показала ся сего вечера такою байдужною як до тепер, і прибула в трохи спорійшім числї як звичайно.

В понедїлок виставлено „Житейське море". Ся комедия являє ся продовженєм „Сути". Не будемо говорити про самий твір, зазначимо лише, що він робить незвичайний ефект на сценї. Житє то море, людину заливають филї моря і вона вагає ся то сюд то туд. Ролї були дуже добре обсаджені, з вімком п-ї Рубчакової. Акторка Ванїна се звичайна собі акторка, яких є богато, що кокетують з кождим заможнїйшим мущиною, а часом трохи і полюблять. П-ї Рубчакова занадто нїжна, має занадто мягкий голос, занадто грає з серцем, щоб вдати таку кокетливу акторку. Знаменита була креация д. Юрчака (актор крамарюк). Д. Юрчак грає надзвичайно природно, його руки такі вільні, міміка така природна, що нагадує гру Жірардого, Д. Юрчак, се одна з красших сил нашої театральної дружини. Вдатна була також креация д. Ніжанськовского (Усай, директор театру). Спімнуть-б ще добру гру дд. Шевченка, Петровича, Стадника, Дякова та пань Стадникової і Дякової. Дуже приємно проведено сей вечер в театрі; публики було однак так мало, як нїколи. Прямо приходило ся жалувати артистів, що вони так знаменито вивязують ся з своїх роль — для порожних лавок. Чижа публика як чужа, але нашої таки не було — справдї стид перед сьвітом.

Ще кілька слів на адресу добр. Шевченка. Д. Шевченко говорить надто з московска. Звук „в" виходить в него як „ф", „о" дуже часто як „а" і т. п. При тім говорить занадто скоро, так що часом його нїяк не розуміти. На сценї повинно ся дуже уважати на чистоту мови і вимови, бож се в чималій мірі її задача.

Переписка адмінїстрациї:

Вп. п. Каплун. Дякуємо дуже за Ваш щирий труд. — **З Рускої Молдавиці: Д. Ґораш.** Дуже радо сповнимо Ваше бажанє.

Телеґрами „Буковини".

Чернівцї, 27. цьвітня 1909.

Будапешт, 27. цьвітня. (Кб.) Народна партия скликала на вчера конференцию, на якій ухвалено пристати лиш на конституцийну розвязку теперішної політичної ситуациї.

Ніца, 27. цьвітня. (Кб.) Фалїєр вислав королеви Італії телеґрафічне повідомленє того змісту, що французке правительство уважає вислане італїйскої ескадри на французскі води за новий доказ прихильних відносин між Італїєю а Францією.

Теґеран, 27. цьвітня. (Кб.) Шах заключив мир з містом Тебріс і обіцяв дати конституцию. Тимчасом тревають довгі переговори.

Петербург, 27. цьвітня. (Кб.) В кругах Думи ходять слухи, що шефа петербурскої полїциї, ґен. Геранїмова, завізвуть на підставі такої самої скарги як Лопухіна перед суд і евентуально заарештують его.

Петербург, 27. цьвітня. (Кб.) Цар надав 54. полкови піхоти імя „Цар Болгариї".

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Лужани, ст. з. з н. п. відбудуть ся 6. мая с. р. о годині пів до 4. пополудни в „Народнім Домі“ в Лужанах із сим дневним порядком: 1. Справозданє старшини. 2. Принятє рахунків і білянсу з 1908. р. 3. Установленє стопи процентової від вкладок. 4. Вильосованє взглядно вибір старшини і ради надзорчої. 5. Установленє платні касиєрови. 6. Вільні внесеня. — *Семен Бережан*, начальник. *Дмитро Юрійчук*, писар.

Звичайні загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Давидени-Зруб, ст. з. з н. п. відбудуть ся дня 6. мая с. р. із звичайним днивним порядком. *Дмитро Даскалюк*, начальник. *Віктор Чесниковский* касиєр.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає: Віктор Строїч.

З друкарнї товариства „Руска Рада“ в Чернівцях, під зарядом Івана Захарка.